

Αλλαγές στην Ελληνική Οικογένεια, Συγκρουσιακές Αξίες και Προσωπική Ανάπτυξη: Η Σημασία τους στην Ψυχοθεραπεία.

Ομιλία στον Ελληνικό Οργανισμό Ψυχοθεραπείας & Παιδείας στην Ομαδική Ανάλυση, 22/9/2012.

Η ελληνική οικογένεια βρίσκεται σε μια συνεχή διαδικασία γρήγορων προσαρμογών τα τελευταία 50 χρόνια, λόγω κυρίως της κοινωνικής και οικονομικής εξέλιξης. Σύμφωνα με τις μοντέρνες προσεγγίσεις θα περίμενε κανείς την μείωση της αλληλεξάρτησης στις οικογένειες, τη διάσπαση της παραδοσιακής οικογένειας και την αντίστοιχη αύξηση της πυρηνικής. Η ελληνική παραδοσιακή οικογένεια ενώ αλλάζει, δεν αποσυντίθεται σε απομονωμένες πυρηνικές οικογένειες. Προσαρμόζεται με μια ποικιλία μορφών οικογενειακής συμβίωσης που δεν ακολουθούν το δυτικό μοντέλο της "ανεξαρτησίας" των δυτικών μεσοαστικών οικογενειών. Αποτελεί ένα διευρυμένο αστικό οικογενειακό σύστημα, που χαρακτηρίζεται από διαρκή ροή επικοινωνίας και επαφών με το συγγενικό δίκτυο. Ακολουθεί δηλαδή ένα μοντέλο σχέσεων συναισθηματικής/ψυχολογικής αλληλεξάρτησης.

Η ανάπτυξη πολλαπλών μορφών οικογενειακής συμβίωσης και η αντίστοιχη τεράστια ποικιλία συμπεριφορών που προκύπτουν, πολλές φορές, έρχονται ως αποτέλεσμα αντιφατικών αξιών. Τα άτομα συχνά βρίσκονται κάτω από μεγάλη πίεση. Από τη μία πλευρά προσπαθούν να υπηρετήσουν τις ανάγκες της οικογένειας (που διέπονται από αξίες συλλογικότητας και αλληλεξάρτησης) καθώς και τις δικές τους ανάγκες για οικειότητα και επαφή, ενώ από την άλλη πλευρά αποζητούν την προσωπική επιτυχία, την ιδιωτικότητα και την αυτονομία (αξίες του σύγχρονου ατομισμού που προωθούνται και από την εκπαίδευση, τα ΜΜΕ, ακόμη και τους ειδικούς της ψυχικής υγείας).

Στην εργασία αυτή εξετάζονται περιπτώσεις αντιμετώπισης αντιφατικών αξιών στην ατομική, ομαδική και οικογενειακή θεραπεία. Αυτές οι αντιφατικές αξίες αποτελούν αντικείμενο συνειδητοποίησης για τον θεραπευόμενο, αλλά και για τον θεραπευτή, αφού πολλές φορές στις ψυχοθεραπείες δεχόμαστε άκριτα ως προϋπόθεση τα ατομιστικά μοντέλα προσωπικής ανάπτυξης. Όταν η ψυχοθεραπεία είναι "ευαίσθητη" στις πολιτιστικές ιδιαιτερότητες των ανθρώπων της, μπορεί να διευκολύνει την προσωπική ανάπτυξη μέσω της απαρτίωσης των αναγκών για αυτονομία και εγγύτητα.

Βιβλιογραφία

Georgas, J., (2003). Family: Variations and changes across cultures. In: Lonner, W. J., Dinnel, D. L., Hayes, S. A., & Sattler, D. N., (Eds.). *Online readings in psychology and culture*. Center for Cross-Cultural Research, Western Washington University: Bellingham, Washington USA.

Georgas, J., (2006). Families and family change. In: Georgas, J., Berry, J.W., van de Vijver, F.J.R., Kagitcibasi C., & Poortinga, Y.H., (eds) (2006). *Families Across Cultures. A 30-Nation Psychological Study*. New York: Cambridge University Press, p. 3-50.

Georgas, J., Berry, J.W., van de Vijver, F.J.R., Kagitcibasi C., & Poortinga, Y.H., (eds) (2006). *Families Across Cultures. A 30-Nation Psychological Study*. New York: Cambridge University Press.

Hopper, E., (2003). *Traumatic experience in the unconscious life of groups*. London: Jessica Kingsley Publishers.

Kagitcibasi C., (2003). A model of family change in cultural context. In: Lonner, W. J., Dinnel, D. L., Hayes, S. A., & Sattler, D. N. (Eds.). *Online readings in psychology and culture*. Center for Cross-Cultural Research, Western Washington University: Bellingham, Washington USA.

Kagitcibasi C., (2003). Theoretical perspectives on family change. In: Georgas, J., Berry, J.W., van de Vijver, F.J.R., Kagitcibasi C., & Poortinga, Y.H., (eds) (2006). *Families Across Cultures. A 30-Nation Psychological Study*. New York: Cambridge University Press, p. 72-89.

Κατάκη, Χ. (1998) Οι τρεις ταυτότητες της ελληνικής οικογένειας. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Mylonas, K., Gari, A., Giotsa, A., Pavlopoulos, V., & Panagiotopoulou, P., (2006) Greece. In: Georgas, J., Berry, J.W., van de Vijver, F.J.R., Kagitcibasi C., & Poortinga, Y.H., (eds) (2006). *Families Across Cultures. A 30-Nation Psychological Study*. New York: Cambridge University Press, p. 344-352.

Scharf, D.E., & Scharff, J.S., (1992). *Object Relations Family Therapy*. N.Y.: Aronson.

Skyppner, R. (2003) Θεραπεία οικογένειας. Η ομαδικοαναλυτική προσέγγιση ως ανοικτό σύστημα. Αθήνα: Σαββάλας.